

Pul yığmaq məsələsi

Deyirəm, hər dövrün öz dərdi-səri var, deyilmi? Bax, Molla Nəsrəddin dövründə molla nəsrəddinçilərin bir amalı vardı: insanları maarifləndirmək. Bunun üçün dəridən-qabıqdan çıxdılar rəhmətliklər. Nə qədər təzyiqa, həbslərə məruz qaldılar, lakin tutduqları yoldan heç kim-sə heç bir vəchlə onları döndərə bilmədi. Əllərindən nə gəlirdisə, etdilər. Əslində çox şey etdilər. İnsanların şüuruna elə toxum səpdilər ki, tez bir zamanda cücərdi və məhsulu maarif oldu, elm oldu.

Mətləb budur ki, ay qardaş, sənə bu vəzifəni verməyiblər ey, talançılıqla məşğul olasan. Birinci ona görə veriblər ki, iş görsən, bir işə, əmələ yarısan. İkinci, başqalarından fərqləndirildiyin üçün qanadların yanında dura, göylərə avaz eyləməyə.

Amma çox halda belə deyil axı.

Məsələn, cümhuriyyət dövründə cümhuriyyətçilərin amalı vardı, onlar cümhuriyyət qurmaq istəyirdilər. Qurdular da. Düzdür, ətrafdakı düşmənin bağı çatladı, ürəyi partladı, başladı onlara quyu qazmağa ki, cümhuriyyət nədir, azadlıq, müstəqillik nədir, siz kölə olmalısınız. Etdilər də. Cəmi 23 aydan sonra bizi kölə edə bildilər.

Nə işə, bu dövrləri çox sadalamaq fikrim yoxdur, zətən hamıya gün kimi məlumdur. Əsas məsələyə gəlib çıxmaq istəyirəm. Əsas məsələ isə bundan ibarətdir ki, bu dövrdə də pul yığmaq dövrün əsas dəbidir deyək, dərdi-

lan idi. Bir evi, bir maşını vardı. Başını salıb aşağı dolanırdı bir təhər. Bir gün Allahı gətirdi, getdi vəzifəyə. Vallah özləri gizlətdilər. Amma yerin də qulağı var, yerdən səs gəldi ki, bu adam durub-dayanmaq bilmir. Evdir ki, alır, maşındır ki, alır, puldur ki, yığır.

Elə ki, vəzifə başına keçildi, məqsəd dəyişir. Adam başlayır pul yığmağa. Yığır, yığır, yığır, deməli, bu pul ailəni aşır,

dir deyək, bilmirəm, amma pul yığmaq məsələsi bəzi insanların gecəli-gündüzlü amalıdır. Yəqin şahidi olmayan yoxdur ki, neçə-neçə pul yığanlar gördük.

Bəzi vəzifədə olanlar gördük ki, vəzifəyə təyin olunan kimi işini-gücünü ötürüb başladı ancaq pul yığmağa. Bir gün soruşulanda ki, bəs sən bu vəzifədə nə iş görmüsən? Baxdıq ki, pul yığmaqdan başqa heç nə etməyib. Axı pul yığmağın da bir ədəbi, bir qaydası olmalıdır. Nə olar ki, pul yığanda. Bütün dövrlərdə məgər pullu adamlar olmayıb, olub. Bunun şahı olub, xanı, bəyi, vəziri, vəkil, taciri olub. Pullu olublar. Bəli, pul yığıb pullu olublar. İndi bəs nə üçün pul yığmaq istəyənləri qınamalıyıq. Əcəba onlar pullu ola bilməzlər? Bilərlər, lakin məsələ ayrı məsələdir.

Bir adamın neçə evi olmalıdır? Deyəcəksiniz ki, bir evi olsa, bəsdir də. Nə edəcək, adam bir evdə yaşayır da. Desək ki, iki evi olsun, anda da qayıdıb deyəcəksiniz ki, iki evi bir adam nə edir? Yaxşı, bir adamın neçə maşını olmalıdır? Hamı bir ağızdan deyəcək ki, biri bəsdir də. İkincini kim sürəcək? Yaxşı, bununla da razıyıq. Amma gəlin bir görək, bunu nədən adam bir vəzifəyə gədənədən sonra da belə düşünəcəkmiki?

* * *

Həsənqulu dünənədək sadə bir oğ-

Məmmədqulu da dünənədək bir evli, bir maşınlı oğlanlardan idi. Günlərin bir günü getdi vəzifəyə. Aradan bir il keçmədi, Məmmədqulunun yerisi də dəyişdi, əyni-başı da, maşını da. Evinin ətrafına bir hasar çəkdi ki, oradan ha boylan ki, görə biləsən ki, içəridə nə var. Ay gördün, ay.

Hüseynqulu lap dəyişdi ey. Vəzifə bu adamı elə elədi ki, ta qonşularla salamını da kəsdi. Vallah yalan, doğru deyirlər, pul-pənəsini buralara etibar etmir, xarici banklarda saxlayır. Deyirlər, 10-dan çox evi var. Nəcəfqu lu arıq bir oğlandı. Elə ki, vəzifəyə keçdi, vəzifə buna düşdü, həm də necə düşdü. Nəcəfqu lu oldu 100-150 kiloqram, bəlkə də yanılıram, bundan da çox. Həm də deyirlər, adam yaman pul yığıb.

Hələ Rzaqulunu demirəm, bizim kimi sadə bir adamıydı da. İndi gəlin, baxın. Vəzifəyə getdi, həyatı dəyişdi. Evini deyək, maşını deyək, dolanışığını deyək, hansını deyək? Pula da pul demir. Dünənədək arvad uşağı Sədərək bazarından yığılmırdı, indi "Mall"ardan çıxırlar.

Əşi, özləri bilər ey, yığınlar, xərcləsinlər. Bal tutan barmaq yalayacaq da. Bunu atalar deyib, biz uşaq-muşaq deməmişik ki. Amma başqa məsələ maraqlıdır ey. Səhərdən bəri mətləbə gəlmək üçün yola çıxmışam. Şükür, deyəsən gələ bildim.

övladı aşır, nəvələri aşır, nəticələri aşır, kötücələri aşır, yadicaları (yadlaşmaqda olan nəsil) da aşır, lakin adam durmur. Eşidirsən ki, milyonları mənimsəyib, lakin gözü hələ də doymayıb.

Deyirəm, haradan alım Molla Nəsrəddini, gələ bunlara bir az ağıl-hüş verə. Deyə ki, ay yazıqlar, dayanın, özünüzü biabır etməyin. Gözünüz doysun, nə edirsiniz? Bu qədər yetər. Vallah, heç qədrinizi övladınız bilməyəcək. Pulunuzu elə sovuracaq göylərə ki, baxıb görəcəksiniz ki, oba köçüb, yurdu qalıb. Nəvələriniz xərcləyəcək, amma inanın, biccə dəfə sizə rəhmət oxumayacaqlar. Nəticələriniz üzünüzü görə, ya görməyə. Xərcləyib, heç sizi əsla anmayacaqlar. Qaldı kötücəyə, yadicalara, vallah, onlardan yana bu qədər həyəcana, qorxuya dəyməz. Çünki bu pulun axır-uxuru onlara çatacaq, az olduğu üçün hələ bir kəllənizi də söyəcəklər.

Hə, bu pul məsələsi elə bir məsələdir ki, ağıl istəyir, bir düşünəsən görəsən, nəyə lazımdır bu qədəri? Ağıl da, belədir ki, Allah hamıya vermir. Bu səbəbdən də pulu yığır yığa bildikcə. Biabır olmaq anında isə vicdansız pul gəlib bizi əsla xilas edə bilmir. Niyə də gəlsin ki? Oturub da oturduğu yerdə. Ağır otur, batman gəl, misalı... Pul məsələsi, bax, belə məsələdir.

Mətanət Məmmədova